

MAGYAR
KERESKEDELMI
ÉS IPARKAMARA

EU Képviselőt
E-Mail: hcci.bxl@mkik.hu
Telefon: +32-(0)497-401-572

EU HÍRLEVÉL
2020/9. szám május 15.

A hírlevél tartalmából

Az unió történetének legnagyobb válsága – lesújtó képet fest a tagállamok helyzetéről a **tavaszi gazdasági prognózis**. Jövőre visszatér a növekedés.

Magyar óriásprogramokra bólintott rá Brüsszel – 660 milliárd forint értékben állami hitelgarancia támogatást kaphatnak a hazai vállalkozások.

Június elsejétől jön **az eurózóna mentőcsomagja** – GDP-jük 2 százalékáig vehetnek fel kedvezményes hitelt a közös valutát használók, de csak egészségügyre és a járvány ellen lehet felhasználni.

Német alkotmánybíróság kontra Európai Bíróság – felülírhatja-e egy tagállam az uniós jogot?

Egy hónapig még zárva maradnak a külső határok – a belső határokat fokozatosan, egyeztetések után lehet megnyitni.

Amerikával is tárgyalnak a britek – a brexit utáni megállapodás Brüsszellel lassan halad.

FÓKUSZBAN EURÓPA: körforgásos gazdaság nélkül **nem lesz klímasemleges** Európa - mondja a Bizottság. Mit szól az új cselekvési tervhez az EUROCHAMBRES?

HÍREK

● Az unió történetének legsúlyosabb recessziója ● 2022-re lábalhat ki az eurózóna ● Úton az eurózóna mentőcsomagja ● Még egy hónapig zárva a külső határok ● A német alkotmánybíróság felülírja az uniós jogot? ● Idegenforgalmi válságintézkedések ● 660 milliárd forintnyi magyar programra bólintott rá Brüsszel ● Brexit után: London az amerikaiakkal tárgyal ● Borból lesz a fertőtlenítő?

ESEMÉNYEK

● EU Zöld Hét 2020 ● Fenntartható Energia Hét 2020 – EUSEW ● Kutatás és innováció: a makrogazdasági modellek határainak tágítása ● Nemzetközi Termékbiztonsági Hét

PÁLYÁZAT

● Európai védelmi ipari fejlesztési programok ● Kis- és középvállalkozások fejlesztésének támogatása a Horizon 2020 program keretében ● Közbeszerzési pályázatok ● Innovációs projektek felgyorsítása – Fast Track to Innovation (FTI) ● Innovatív, természetes megoldások a szénszemleges városokért és a jobb levegőminőségért.

FÓKUSZBAN AZ UNIÓ

● Az EUROCHAMBRES állásfoglalása a körforgásos gazdaságról: amit a Bizottság terveiről tudni kell

Az unió legsúlyosabb recessziója

„Az Európai Unió történetének legsúlyosabb recessziója vár ránk”, jelentette be május 6-án Paolo Gentiloni, brüsszeli gazdasági biztos, az EU tavaszi gazdasági előrejelzésének bemutatásakor. Az EU 27 tagállamának gazdasága rekordmértékű, 7,4 %-os visszaesés előtt áll, az eurozónában pedig még ennél is nagyobb, 7,7 %-os zuhanásra számítanak, közölte a biztos, majd hozzátette: 2009-ben, tehát a legutóbbi válság idején 4,5%-os volt a visszaesés. Ma már nincs vita arról, hogy utoljára a két világháború között, a nagy gazdasági világválság idején volt ekkora bajban az európai gazdaság. A koronavírus járvány úgynevezett szimmetrikus sokkot okozott, vagyis mindenkit érint: az idén valamennyi tagállam recesszióba süllyed. A mértéke azonban tagállamonként és ágazatonként is eltérő. A mediterrán országokban, így Görögországban várható a legnagyobb, 9,7%-os visszaesés, az olaszoknál, 9,5, Spanyolországban 9,4%-kal csökken a gazdaság teljesítménye. 9%-nál nagyobb veszteségre számíthat az ugyancsak főként turizmusból élő Horvátország, és 8,2%-kal esik vissza a francia gazdaság is. A másik véglet Lengyelország, ahol mindössze 4,3 %-os csökkenésre számít a Bizottság, ugyanakkor a várakozás szerint 9% fölé szalad az államháztartási hiány. Bár a legnagyobb deficit nem ott, hanem Olaszországban és Spanyolországban várható: mindkét tagállamban 10 %-nál magasabb lesz a költségvetés passzívuma, Bulgáriában eközben csak 2,8%-os hiánnyal számol a Bizottság. Az elbocsátások miatt Görögországban csaknem 20%-os, Spanyolországban 19%-os munkanélküliséggel számolnak, Németországban azonban ez a mutató csak 4% lehet. Hét tagállamban is 100 % fölé emelkedik a teljes államadósság, a görögök már ennek kétszeresénél járnak, és elhagyta a 150 %-ot az olasz adósságállomány is. Brüsszel Magyarországon 7 %-os visszaesést, ugyancsak 7 %-os munkanélküliséget és 5,2 %-os hiányt vár, ezzel a középmezőnyben vagyunk, és biztató hír, hogy a Bizottság szerint az év második felében megkezdődhet a kilábalás, és jövőre már 6 %-kal bővíülhet a magyar gazdaság. Hasonló a várakozás egyébként egész Európában, valamennyi tagállamban növekedésre számítanak 2021-ben.

További információk:

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/ip125_en.pdf

2022-re lábal ki az eurózóna - EKB

Az euróövezet gazdasági teljesítménye a járvány miatti visszaesést követően a 2022 végére érheti el a krízis előtti szintet az Európai Központi Bank (EKB) legoptimistább prognózisa szerint. Az EKB három forgatókönyvvel számol előrejelzésében. A krízis enyhe lefolyása esetén az euróövezet bruttó hazai terméke (GDP) 5 százalékkal, közepesen súlyos lefolyás esetén 8 százalékkal, a leghátrányosabb esetben pedig 12 százalékkal eshet vissza az idén. Mindhárom forgatókönyv robusztus gazdasági növekedéssel számol a visszaesést követően. Az enyhe lefolyású forgatókönyvben a gazdasági teljesítmény 2021 közepére, a legvalószínűbbnek tartott közepes lefolyás esetén 2022 végére éri el a krízis előtti szintet. A legkedvezőtlenebb esetben azonban 2022 végére a gazdasági teljesítmény még nem éri el a 2019-es szintet sem.

További információk:

<https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2020/html/ecb.pr200504~612d47efe4.en.html>

Úton az Eurozóna mentőcsomag

Az euróövezet pénzügyminiszterei egyetértésre jutottak az Európai Stabilitási Mechanizmus (ESM) forrásaira támaszkodó járványügyi válságalap létrehozásáról. A részletes szabályozás kidolgozása után (június 1-től) a közös valutát használó országok 2022-ig vehetnek fel hitelt nemzeti össztermékük (GDP) 2 százalékáig terjedő összegben 12 hónapos időtartamra, de a visszafizetés két alkalommal 6-6 hónapra meghosszabbítható. Az összeg felvétele nincs konkrét feltételhez kötve, csak ahhoz, hogy a pénzt a koronavírus-járvánnyal kapcsolatos egészségügyi ellátás, gyógyítás és megelőzés közvetlen vagy közvetett költségeinek finanszírozására lehet felhasználni. Olaszország ennél szigorúbb feltételrendszerről hallani sem akart. Az olasz kormány számára mintegy 30 milliárd eurónyi forrást jelenthet a keret maximális lehívása. Az Európai Bizottságnak előzetesen azt kellett megvizsgálnia, hogy a hitel felvétele esetén fenntartható marad-e az eurozóna tagállamok államadósságának finanszírozása, de a biztosi testület az euróövezeti miniszteri ülés előtt levélben tájékoztatta az eurócsoport elnökét, a portugál Mario Centenot, hogy ennek a feltételnek mindegyik tagállam megfelel. Az elemzők között vannak akik fenntartásokkal fogadják a Bizottság véleményét, hiszen az előző napon megjelent gazdasági prognózis igen magasra duzzadt államadósságot állapított meg Görögország, Olaszország és Spanyolország esetében is.

További információk:

<https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2020/05/08/eurogroup-statement-on-the-pandemic-crisis-support/>

Még egy hónapig zárva a külső határok

Az Európai Bizottság felkérte a schengeni tagállamokat, valamint a schengeni társult országokat, hogy az unió külső határain egy hónappal hosszabbítsák meg a járvány miatt bevezetett korlátozó intézkedéseket. Így továbbra sem engedélyezik a beutazást azon külföldiek számára, akik nem alapvető fontosságú célból érkeznek Európába. A korlátozás a 30 napos hosszabbítással június 15-ig marad érvényben. A közlemény megjegyzi, hogy egyes uniós és schengeni társult államok előzetes lépéseket tesznek ugyan a világjárvány terjedése elleni küzdelemben hozott intézkedések enyhítésére, de a helyzet Európában és világszerte továbbra is instabil. Ez szükségessé teszi az intézkedések fenntartását a külső határokon, csökkentve annak a kockázatát, hogy az EU-ba történő beutazások révén a betegség tovább terjedjen. Az utazási korlátozásokat fokozatosan kell majd feloldani: először a belső határellenőrzések fokozatos és koordinált módon történő megszüntetését kell megkezdeni, mielőtt a második szakaszban enyhíteni lehetne a külső határokon bevezetett korlátozásokat – közölte az Európai Bizottság.

További információk:

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/ip_20_823

A német alkotmánybíróság felülírja az uniós jogot?

A német alkotmánybíróság szerint nem teljes mértékben jogszerű az Európai Központi Bank (EKB) kötvényvásárlási programja, amivel 2014 óta tagállami államkötvényeket vásárolt a másodlagos pénzpiacokon. A német bírák szerint a lépés nem sérti ugyan a „monetáris finanszírozás” tilalmát, de aránytalan, és ezért a következményei is aránytalanok. A PSPP (eszközvásárlási program) kezdete óta az EKB 2,1 milliárd euró értékben vásárolt tagállami kötvényeket. Németországban egy csaknem kétezer fős, elsősorban közgazdászokból és jogászokból álló csoport fordult az alkotmánybírósághoz, mert szerintük a tagállami költségvetések ilyen finanszírozását a szerződések nem teszik lehetővé. A karlsruhei székhelyű német taláros testület döntését különösen azután kísérte nagy érdeklődés, hogy az Európai Bíróság egy előzetes döntéshozatali eljárásban korábban kimondta: nem ellentétes az uniós joggal az EKB programja. Most, hogy a német bírák ennek ellenére másképp foglaltak állást, precedens nélküli jogi helyzet állt elő. Egyrészt, mert az uniós szerződés szerint az uniós jognak elsőbbsége van a nemzeti jogrendekkel szemben, és az Európai Bíróság döntéseit a nemzeti bíróságok nem bírálhatják felül. Másrészt azért kényes ez a helyzet, mert az EKB hasonló módszer alapján készül 750 milliárd euró értékben tagállami államkötvényeket vásárolni, hogy azokból a forrásokból lehessen a koronavírus-járvány hatásait ellensúlyozni. Így a németek szemében az újabb program sem lenne problémamentes. Az sem javít a helyzeten, hogy a német alkotmánybíróság döntése csak a német Bundesbankra (az EKB legnagyobb részvényesére) vonatkozik. A program ugyanis így módon folytatódhat(na), csak német részvétel nélkül, viszont ez nehezen elképzelhető. (Az euróövezet pénzügyminiszterei ezért is fogadkoztak, hogy olyan megoldást keresnek, amelyben a németek továbbra is benne lehetnek.) A karlsruhei döntés egyébként három hónapot adna az Európai Központi Banknak, hogy igazolja, jogszerűen járt el, amit viszont az EKB nem fogad el, mondván, ők függetlenek, csak az Európai Parlamentnek tartoznak elszámolással, és bejelentették, hogy folytatják a kötvényvásárlási programot. A német alkotmánybíróság „cserébe” akár meg is tilthatja a Bundesbanknak a részvételt. Brüsszeli politikai körök amiatt aggódnak, hogy egyes tagállamok a jövőben a luxemburgi ítéleteket figyelmen kívül hagyják. Guy Verhofstadt, liberális képviselő, a föderalisták vezéralakja szerint „ha minden alkotmánybíróság saját maga értelmezni kezdi, hogy az EU mit tehet és mit nem, az a vég kezdete.” A konzervatív Frankfurter Allgemeine Zeitung szerint azonban csak az emberektől eltávolodott, öntelt és autokratikus Európa végét jelentheti.

További
információk:

<https://www.euractiv.com/section/economy-jobs/news/german-court-gives-ultimatum-to-ecb-on-bond-buying-programme/>

Turizmus válságintézkedések

A turizmus egyike a koronavírus-járvány által leginkább sújtott ágazatoknak, ezért azt célzott intézkedésekkel kell támogatni - állapították meg május elején az uniós tagállamok turizmusért felelős miniszterei. Megállapították: közös tervre van szükség arról, hogy miként lehet a turizmust egészségügyi szempontokból biztonságosan újraindítani. Van olyan elképzelés, amely az ágazat megmentése érdekében az európai tagállamok közötti forgalomban "turista folyósok" megnyitását szorgalmazza. "Az idegenforgalom az EU össztermelésének 10 százalékát teszi ki, és az állampolgárok 12 százalékának biztosít megélhetést. A múlt héten, uniós szinten elfogadott helyreállítási alap egyik kedvezményezettje a turizmus lesz" - hangsúlyozta a horvát soros elnökség. Thierry Breton, az Európai Bizottság belső piacért felelős biztosa úgy fogalmazott: "új Marshall tervre van szükségünk, ami egy ambiciózus uniós költségvetésen alapszik". Ebből tudnák szerinte úgy támogatni az ágazatot, hogy az minél gyorsabban és hatékonyabban épüljön fel. A turizmus leállása miatt különösen sújtott légitársaságok közül már több is részesült rendkívüli támogatásban, így a Condor német fapados légitársaság 550 millió eurót kapott a szövetségi kormánytól, az Air France-KLM konzorcium pedig 7 milliárd eurót a francia államtól.

További információk:

https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/breton/announcements/introductory-speech-video-conference-ministers-tourism_en

660 milliárdnyi magyar programra bólintott rá Brüsszel

Az Európai Bizottság 1,55 milliárd eurós (kb. 550 milliárd Ft) magyar támogatási intézkedést hagyott jóvá a koronavírus-járvány miatt a magyar gazdaság támogatására. A program két egymást kiegészítő intézkedésből áll, melyeket két különálló intézmény irányít és hajt végre: a részben állami tulajdonú Garantiqa Hitelgarancia Zrt. vállalkozásonként legfeljebb 14 millió euró (körülbelül 5 milliárd forint) összegű hitelgaranciákat nyújt; az állami tulajdonban lévő MFB Zrt. (Magyar Fejlesztési Bank) pedig vállalkozásonként ezen összeget meghaladva 28 millió euró (körülbelül 10 milliárd forint) összegig terjedően nyújthat hitelgaranciákat. Margrethe Vestager versenypolitikáért felelős ügyvezető alelnök a magyar intézkedés kapcsán úgy fogalmazott: „Az 1,55 milliárd eurós program lehetővé teszi Magyarország számára, hogy állami hitelgaranciákat nyújtson a koronavírus-járvány által érintett vállalkozások számára. Az intézkedések segítséget nyújtanak a vállalkozásoknak azonnali működőtőke- és beruházási szükségleteik fedezéséhez, valamint ahhoz, hogy a válság alatt és után is folytathassák tevékenységüket és megtarthassák alkalmazottjaikat.” Egy másik garanciaprogram kezdeményezettjei elsősorban az agrár-élelmiszeripari ágazatból kerülhetnek ki. 314 millió euró (111 milliárd forint) értékben kis- és középvállalkozások juthatnak így forrásokhoz azonnali működőtőke és beruházási szükségleteik fedezéséhez.

További információk:

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/IP_20_771

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/IP_20_828

Brexit után: London az amerikaiakkal tárgyal

Az EU-val zajló (és akadozó) szabadkereskedelmi tárgyalások mellett London az amerikaiakkal is elkezdte az egyeztetést egy új egyezményről. Az Egyesült Államok a britek legnagyobb kereskedelmi partnere (ha az EU-t 27 külön országnak számoljuk), az USA-ba irányul a brit export 18 százaléka, onnan pedig a brit import 11 %-a érkezik. A britek kereskedelmi többlete évi 50 milliárd euró. A vámok már most is kedvezményesek, így ha megszületik a szabadkereskedelmi egyezmény, az mindössze 3,4 milliárd GBP többletbevételt hozhat Londonnak. A cél, hogy az év végére meglegyen a megállapodás, kicsit bizonytalan – tekintettel a novemberben esedékes amerikai elnök-választásra. Ráadásul vannak más problémák is: az amerikaiak abban bíznak, hogy a britek az uniós szabályozásoktól megszabadulva vásárolnának a tengerentúli (klorinnal fertőtlenített) csirkehúsból, de London egyelőre vonakodik engedni a szigorú élelmiszerbiztonsági szabványokból. Óvatosságra inti a brit tárgyalókat az is, hogy az új egyezmény alapján az amerikaiak hozzáférést szeretnének a szigetország közbeszerzési piacához, amitől különösen a Nemzeti Egészségügyi Szolgálatot (NHS) féltik.

További információk:

<https://www.euractiv.com/section/uk-europe/news/as-eu-negotiations-stall-london-opens-talks-on-us-trade-pact/>

Borból lesz a fertőtlenítő?

A három nagy európai bortermelő óriás, Olaszország, Franciaország, Spanyolország mindegyike 300-300 millió hektoliter eladatlan készletet kénytelen tárolni, és ez a mennyiség csak gyarapodott azóta, hogy szerte Európában bezártak a vendéglők, az amerikai export pedig a Trump-kormányzat által bevezetett magasabb vámok miatt alaposan visszaesett. A borászok segítségre várnak, hogy a pincéket kiüríthessék, különben nem tudják majd eltárolni az idei újbort. Évekkel korábban az Európai Unió rendszeresen meghirdette a „bepárlási támogatást” a fölösleg eltüntetésére, de azt felváltotta a marketingtámogatás, illetve a gyengébb minőségű bort adó szőlőültetvények kivágásának támogatása. A járvány miatt azonban a francia agrárminiszter ismét a bepárlási támogatás érdekében kezdett el kilincselni Brüsszelben. Miután a kereslet egyébként is megnőtt az alkohol tartalmú fertőtlenítők iránt, az intézkedésre valószínűleg nem kell sokat várni, így a borfölösleg egy része a vírus elleni védekezést szolgálhatja. A három nagy bortermelő 350 millió eurós „bepárlási alap” létrehozását szorgalmazza, amelyből 10 millió hektoliterrel lehetne csökkenteni az eladatlan készleteket, Brüsszel azonban egyelőre csak arra hajlik, hogy a tagállamok a már náluk lévő agrártámogatásokat rugalmasabban használhassák fel, és akár bepárlásra is fordíthassák.

További információk:

<https://www.decanter.com/wine-news/wine-crisis-distillation-surplus-plan-france-436880/>

<https://www.euractiv.com/section/agriculture-food/news/from-prosecco-to-chianti-italys-wine-sales-sour-from-virus/>

Figyelem! Az előző számainkban jelzett események közül többet töröltek a szervezők a koronavírus-járvány miatt. Ha regisztráltak, kérjük ellenőrizzék, hogy megtartják-e a rendezvényt!

2020. június 1-5.

EU Zöld Hét 2020

Szervező: Európai Bizottság

Helyszín: Brüsszel és tagállamok

További információk:

https://ec.europa.eu/info/events/eu-green-week-2020_en

2020. június 22-26.

Fenntartható Energia Hét 2020 - EUSEW

Szervező: Európai Bizottság

Helyszín: Brüsszel és tagállamok

További információk:

<https://eusew.eu/>

2020. szeptember 7-8.

Kutatás és innováció: a makrogazdasági modellek határainak tágítása

Helyszín: Covent Garden, Brüsszel,
Place Rogier 16

További információk:

https://ec.europa.eu/info/events/moving-frontier-macroeconomic-modelling-research-innovation-2020-sep-07_en

2020. október 27-30.

Nemzetközi Termékbiztonsági Hét

Szervező: Európai Bizottság

Helyszín: Brüsszel, Rue de la Loi,
Charlemagne épület

További információk:

https://ec.europa.eu/info/events/international-product-safety-week-2020-2020-oct-27_en

Európai védelmi ipari fejlesztési program: a 2020. évi felhívások

Összesen több mint 160 millió eurós költségvetéssel 12 olyan kategóriát fednek le, amelyek a kritikus fontosságú képességek iránti igényeket tükrözik. A Bizottság olyan vegyi, biológiai, radiológia és nukleáris (CBNR) egészségügyi ellenintézkedések tervezésére, prototípus-készítésére és tesztelésére – például megelőző és gyógyászati célú immunterápiára – vonatkozó projektjavaslatokat vár, amelyek hasznosnak bizonyulhatnak az olyan jövőbeli világjárványok okozta válságok kezelésében, mint amilyen ma Európa és a világ szembenéz.

Határidő:
2020. december 1.

További információk:

<https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/topic-search:freeTextSearchKeyword=:typeCode=1;statusCodes=31094501,31094502;programCode=EDIDP;programDivisionCode=null:focusAreaCode=null:crossCuttingPriorityCode=null;callCode=Default;sortQuery=openingDate;orderBy=asc;onlyTenders=false;topicListKey=topicSearchTablePageState>

Kis- és középvállalkozások fejlesztéseinek támogatása a Horizon 2020 program keretében

A kkv-eszköz pályázat keretében nagy kockázatú, nagy potenciállal rendelkező kis- és középvállalkozások támogatása valósul meg, olyan új termékek, szolgáltatások és üzleti modellek kifejlesztése és piaci bevezetése érdekében, amelyek elősegíthetik a gazdasági növekedést. A technológiai, üzleti és pénzügyi szakértők multinacionális paneljei által végzett alapos értékelést követően csak a legmeggyőzőbb és legkiválóbb pályázatok finanszírozására kerülhet sor. A kiválasztott cégek nemcsak a támogatást nyerik el, de üzleti coaching szolgáltatásban is részesülnek.

Határidő: 2020. november 30. és október 31.

További információk:

<https://www.palyazatokmagyarul.eu/competition/detail/1626>

Közbeszerzési pályázatok

Csaknem 30 ezer közbeszerzési pályázati felhívás érhető el az EU tagállamaiból, valamint az uniós intézményekből:

Ted-tenders electronic daily
Supplement to the Official Journal of the EU

Határidő: folyamatos

További információk:

<https://ted.europa.eu/TED/browse/browseByBO.do>

Innovációs projektek felgyorsítása – Fast Track to Innovation (FTI)

A „Fast Track to Innovation” pályázati felhívás keretében viszonylag érett, áttörést jelentő új technológiák, koncepciók, folyamatok és üzleti modellek fejlesztése kerül támogatásra, amelyek esetében új piac kialakításához, illetve szélesebb körű elterjedésükhöz már csak egy utolsó fejlesztési szakasz megvalósítására van szükség. A pályázó konzorcium tagjai minimum három különböző EU tagországból vagy társult országból kell, hogy érkezzenek.

Határidő: 2020. október 27.

További információk:

<https://www.palyazatokmagyarul.eu/competition/detail/1629>

Innovatív, természetes megoldások a szénszemleges városokért és a jobb levegőminőségért

A pályázatban megvalósított tevékenységeknek fel kell mérniük a természetén alapuló megoldások különböző szerkezeteinek és konfigurációinak közvetlen és közvetett hozzájárulását a légszennyezés elleni küzdelemhez, a városi környezet allergizáló hatásának csökkentéséhez, továbbá az üvegházhatású gázok és más levegőben levő szennyező anyagok kibocsátásának enyhítéséhez a városokban, beleértve a jövőbeni klimatikus változások forgatókönyveit.

Határidő: 2020. szeptember 3.

További információk:

<https://www.palyazatokmagyarul.eu/competition/detail/2984>

Körforgásos gazdaság: És mégis forog?

Nem valósulhat meg 2050-re az Európai Unió fő célkitűzése, a klímasemleges gazdaság megteremtése, ha nem teljesülnek a körforgásos gazdasággal kapcsolatban meghirdetett elképzelések. Ezt maga az Európai Bizottság ismeri el a március 11-én közzétett, az új uniós iparstratégia részét képező cselekvési tervben. Kulcsfontosságú tehát, hogy az új Bizottság gazdaságpolitikai sarokkövének tekintett „Zöld Megállapodás” végrehajtása mögé felsorakoznak-e a gazdasági szereplők. Ha egyetértenek vele, nagyobb az esély a sikerre, ha nem, a terv kudarcra lehet ítélve. Az európai kamarák szövetsége, az EUROCHAMBRES több héten át tanulmányozta a javaslatokat, majd közzétette állásfoglalását.

Az európai gazdaság mind a mai napig „lineáris szerkezetű”, azaz úgy működik: szerezd be a nyersanyagot – gyártsd le, add el a terméket – használd – és dobd el. Az elhasznált anyagok alig 12 százaléka kerül vissza a gazdasági körforgásba, a termékek könnyen elromlanak, nem javíthatók, nem használhatók fel újra, nem feldolgozhatók, sokszor eleve egyszeri felhasználásra készültek, vagyis óriási a pazarlás. Ha a lineáris termelési lánc második lépésében megakad a folyamat, és nem sikerül eladni egy tartós fogyasztási cikket, azt sok esetben megsemmisítik (!) – mert szétszerelni, a még felhasználható egységeket máshol beépíteni, a többi elemet másodlagos nyersanyagként újrahasznosítani túlságosan drága lenne.

„Csak egyetlen Földünk van, és ha így haladunk, 2050-ig annyit fogunk fogyasztani, mintha három Földünk is lenne” – mondta márciusban a környezetvédelemért felelős uniós biztos, Virginus Sinkevicius. Ha megvalósulnak az Európai Bizottság elképzelései, az önmagában fél százalékot emelne az uniós GDP-n, és 700 ezer munkahelyet teremtené.

Azért kell közbelépni, mert 1970-2017 között megháromszorozódott a keletkező biomassza mennyisége, a fosszilis tüzelőanyagok, fémek, ásványi anyagok kitermelése és felhasználása, ami az üvegházhatás fokozódásával, a biológiai sokféleség csökkenésével és a vízhiány fokozódásával járt együtt. Ha „körforgásossá” alakulna át a gazdaság, akkor kisebb lenne a nyomás a környezetünkre, mert a felhasznált anyagok az újrahasznosítás révén tovább maradnának a gazdaságban, és kevesebb hulladék is keletkezne.

Mit kellene másképp csinálni? A cselekvési terv három fő építőeleme a terméktervezés, a fogyasztók pozíciójának erősítése és a termelési folyamatok fenntarthatóbbá tétele. Az Európai Bizottság hét területre bontja a teendőket, amelyek mindegyikén új szabályozást készít elő:

1. Elektronika és infokommunikáció

Túl gyorsan elavulnak a termékek, ezért tartósabb alkatrészeket kell felhasználni, vagy szoftverfrissítésekkel lehetővé tenni, hogy a termékek hosszabb időn át használhatók legyenek. Vissza kell venni a régi, használt berendezéseket (mobiltelefonok, számítógépek, stb.). 2021-re be kell építeni az uniós fogyasztóvédelmi rendszerbe a „javításhoz való jog” koncepcióját.

2. Akkumulátorok, járművek

Javítani kell a begyűjtési-újrafeldolgozási arányt, az értékes anyagok kinyerését. Az új akkumulátorokban előírják majd, hogy milyen arányban tartalmazzanak újrafelhasznált anyagokat. Felülvizsgálják az olajhulladékokkal és az elhasználódott járművekkel kapcsolatos szabályokat.

3. Csomagolás

2017-re „elérte” az unió, hogy fejenként, évente 173 kg csomagolóanyagot használunk fel, a növekedés ütemét meg kell állítani, és 2030-ra minden csomagolás gazdaságosan újrafelhasználható vagy újrafeldolgozható kell, hogy legyen. Csökkenteni kell a „túlcsomagolást”.

4. Műanyagok

Növelni kell az újrafeldolgozott műanyagok arányát (kötelezően előírt arányok lesznek például a csomagolóanyagoknál, az építőanyagoknál és a járműveknél). Új szabályozás várható a mikroműanyagokkal, a bioalapú és a biológiailag lebomló műanyagokkal kapcsolatosan.

5. Textiltermékek

A textilipar a vezető CO₂-kibocsátók között (5. helyen) van az ágazatok között, a negyedik legnagyobb nyersanyag- és vízfelhasználó, ezért indokolt, hogy új uniós szabályozás készüljön 2025-ig a textilhulladékok elkülönített gyűjtéséről, valamint a textilanyagok újrafelhasználásáról is.

6. Építőipar, épületek

Az ágazat felel a teljes ipari nyersanyagfelhasználás feléért, és a hulladéktermelés 35 %-áért. A Bizottság ezért átfogó stratégiát készít arról, hogyan valósulhatnak meg a körforgásos gazdaság céljai az építőiparban.

7. Élelmiszerek

Az összes előállított élelmiszer 20 százaléka hulladékká válik (az élelmiszeripari termelés közben keletkező hulladék ezen felül értendő). Rendkívül fontos tehát, hogy minél kevesebb hulladék keletkezzen, a mégis keletkező hulladékot pedig magas színvonalú másodlagos nyersanyagként lehessen hasznosítani. Az étkeztetésben újrafelhasználható eszközökkel kell helyettesíteni az egyszer felhasználható csomagolásokat, evőeszközöket, edényeket – erre vonatkozóan új jogalkotási kezdeményezés készül.

EUROCHAMBRES

The Association of European Chambers of Commerce and Industry

Az Európai Bizottság összesen 35 jogalkotási (és nem jogi) kezdeményezése közül számos olyan van, amely találkozik az Eurochambres egyetértésével, de több területen további, részletekbe menő egyeztetéseket szorgalmaz a kamarák május 7-én megjelent állásfoglalása. Ennek főbb megállapításai:

Fenntarthatóbb termékek tervezése:

A kamarák szerint meg kell találni az egyensúlyt az előírások és a tervezői szabadság között, hogy jó minőségű, tartós, javítható termékek készülhessenek, amelyek gazdaságosan, környezetbarát módon használják fel a nyersanyagokat, és a termék használata során, vagy a termékciklus végén a lehető legkevesebb hulladék keletkezzék. Az új szabályok bevezetése előtt ehhez megfelelő felkészülési időt kell hagyni, a vállalkozóknak pedig (különösen a kkv-knek) segítséget, támogatást kell nyújtani. A szabályozás kidolgozásakor a jogalkotóknak tisztában kell lenniük azzal, milyen nyersanyagok és alkatrészek beszerzésére nyílik mód a globális piacon, mert ennek megváltoztatása nehéz, és számos adminisztratív nehézséggel is járhat.

A fogyasztók pozíciójának erősítése:

Valóban fontos a fogyasztók tájékoztatása arról, hogy mennyire környezetbarát terméket vásárolnak meg – vélik a kamarák. Az információk eljuttatása a fogyasztókhoz legyen egyszerű és közérthető, építeni kell a jelenlegi energiatakarékos termékek használata során kialakult tapasztalatokra. Miután a tagállamokban létezik erre nemzeti szabályozás és gyakorlat, a Bizottság ezek közelítésével és egységesítésével is elérheti a célt, nem szükséges egy újabb minősítési rendszer bevezetése. Ellenőrizni kell, hogy a tájékoztatás valóban hiteles adatokat tartalmazzon, mert a kedvezőnek feltüntetett minősítés versenyelőnyt jelent. A kamarák azonban nem támogatják a környezetbarát tanúsítványok kötelezővé tételét a közbeszerzéseken való részvételhez, mert az könnyen elvehetné a lehetőséget a kkv-ktől, hogy elindulhassanak a pályázatokon. Egyetért az Eurochambres viszont azzal, hogy az elektronikai termékekre vonatkozó „javításhoz való jog” nagyobb figyelmet kapjon, de felhívják a figyelmet arra, hogy a globális beszerzési láncban a garanciális előírások teljesítése – közelségük, és így ellenőrizhetőségük miatt - nagyobb terheket jelenthet az európai vállalkozásokra, mint a távolabbi gyártókra.

Fenntarthatóbb termelési folyamatok:

A kamarák üdvözlik, hogy a Bizottság kiemelt figyelmet fordít a több természeti erőforrást (energiát és nyersanyagot) felhasználó szektorokra (pl. textilipar, építőipar). Ugyanakkor felhívják a figyelmet, hogy körültekintően kell eljárni az újrahasznosított nyersanyagok felhasználásának kötelező előírásával, mert a nyersanyagokat előállító gyártók még nem tudják ilyen mennyiségben, megfelelő minőségben és árban a vállalkozások rendelkezésére bocsátani az újrafeldolgozott anyagokat. A felhasznált csomagolóanyagok korlátozásánál olyan szabályozásra van szükség, amelyik tekintettel van arra, hogy a terméket milyen időjárási és földrajzi körülmények közé szállítják, mert ami az egyik helyen túlcsomagolásnak tűnhet, a másik helyen épp az előírásokat követi. Fontosabbnak tartják a kamarák ezen a téren, hogy a csomagolóanyagok visszakerüljenek a termelési láncba, akár újrahasznosítás, akár ismételt felhasználás segítségével, és különösen a műanyagok ne hulladékként végezzék.

Az Eurochambres támogatja a Bizottság célkitűzését, hogy hozzájáruljon a másodlagos nyersanyagok jól működő európai piacának létrejöttéhez. A kamarák több országban működtetnek ilyen rendszereket, amelyek segíthetik az uniós szintű piac kialakulását.

A kamarák azt is támogatják, hogy az tagállamok az ÁFA-szabályok rugalmas alkalmazásával igyekezzenek ösztönözni a körforgásos gazdaság térhódítását, hozzátéve, hogy az ilyen intézkedések ne veszélyeztessék az egységes piac működését. Javasolják azt is, hogy Európai Bizottság gyűjtse össze a tagállamokban ezen a téren már működő jó gyakorlatokat, mert a tapasztalatok cseréje hozzájárulhat a körforgásos gazdaság elterjedéséhez.

További információk:

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/ip_20_420

http://www.eurochambres.eu/DocShare/docs/2/ILIEFJOAHNJPBNIHMAKMO_OIDPDB1B3434LUJRTX4MNVLEUROCHAMBRES/docs/DLS/200507_-_EUROCHAMBRES_reaction_to_the_new_Circular_Economy_Action_Plan-2020-00044-01.pdf

Ha a továbbiakban nem kívánja megkapni az MKIK EU Hírlevelét, kérjük, hogy jelezze ezt a következő elérhetőségen:
indept@mkik.hu